

by the parent for the stay of a child in a crèche, children's club or day-care centre.

8. Healthcare.

Every citizen of Ukraine legally residing in Poland is guaranteed access to the public health care system on the same basis as Polish citizens.

The National Health Fund will pay for any medical service for a Ukrainian citizen in public health care. Funding for these benefits will be guaranteed from the state budget.

9. Third-country nationals and stateless persons.

Foreigners who are not covered by the Act on assistance to citizens of Ukraine in connection with armed conflict on the territory of this country, but who belong to the category of displaced persons mentioned in Article 2(1) and (2) of the Executive Decision of the Council of the EU stating the existence of mass influx of displaced persons from Ukraine may benefit from temporary protection within the territory of the Republic of Poland.

In the case of third-country nationals and stateless persons, this applies to persons who can prove that prior to 24 February 2022 they enjoyed international protection or equivalent national protection in Ukraine, legally resided in Ukraine on the basis of a valid permanent residence permit issued in accordance with Ukrainian law, and who are unable to return to their country or region of origin in safe conditions.

УДК 349.2 (043.2)

Анатійчук В. В., к.ю.н.,
Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича,
м. Чернівці, Україна

МЕЖІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН

Проблема розуміння меж правового регулювання є неоднозначною, оскільки використання нових підходів до проблеми щодо меж правового регулювання загалом і правового регулювання трудових відносин зокрема, не було засновано на сучасних типах праворозуміння. Більшість вітчизняних досліджень, пов'язаних з вивченням вказаного питання досліджувалася в рамках теорії юридичного позитивізму, проте, визначеність меж правового регулювання трудових відносин повинна бути зумовлена не тільки нормативними правовими актами, що регламентують трудові відносини, а й іншими джерелами права, зокрема принципами права. Дослідження меж правового регулювання трудових

відносин повинно пов'язувати між собою загально-філософське поняття «меж» (міри), загальнотеоретичне дослідження права як певної міри (свободи, впливу, регулювання, справедливості – залежно від типу праворозуміння) а також галузеві принципи трудового права, які також можна розглядати як певні прояви міри права.

Необхідно підкреслити, що дослідження меж правового регулювання трудових відносин обумовлено потребами як юридичної науки так і юридичної правозастосовної практики, що постійно стикається з проблемами та визначенням меж впливу права на суспільні відносини у сфері найманої праці та розмежування предметів правового регулювання – трудового права і цивільного, відповідних інститутів права, при вирішенні конкретних юридичних справ.

Основне, в правовому регулюванні трудових відносин, дотримуватись балансу між соціальним і виробничим аспектами у процесі праці, сприяючи розвитку соціально-трудова відносин, їх стабілізації та охороні. Тому межі правового регулювання трудових відносин являють собою обумовлену наявністю об'єктивних і суб'єктивних чинників міру допустимого, необхідного і достатнього впливу права на суспільні відносини у сфері найманої праці, що здійснюється за допомогою спеціальних юридичних засобів.

Межі правового регулювання трудових відносин можна розглядати не тільки як межі правового регулювання, що здійснюється за допомогою норм позитивного права, а й як межі здійснення трудових прав і межі виконання трудових обов'язків, що є індивідуальним (приватним) видом меж правового регулювання.

Розуміння меж правового регулювання трудових відносин залежатиме від того, у межах якої теорії праворозуміння розглядається вказана проблема. Наприклад, соціологічний підхід до визначення меж правового регулювання виходить з того, що правила створюються в надрах суспільства, «за наявності різноманіття соціальних регуляторів саме право наділене ознаками, які є нехарактерними для інших соціальних регуляторів». Представник дискурсивної теорії права Роберт Алексі, аналізуючи межі правового регулювання, веде мову про визначеність права мораллю та справедливістю [1, с. 40], оскільки включення моралі в змістовну права може допомогти у вирішенні проблеми визначення меж правового регулювання поряд з такими проблемами, як проблема базисних цінностей (свобода, воля, рівність, гідність) що лежать в основі права.

Представник інтегральної теорії права, який виробив концепцію «право як цілісність» (Law as Integrity), Рональд Дворкін підкреслює, що «право є істинним, якщо воно слідує своїм засадам, принципам правосуддя, справедливості та процесуальним вимогам, що забезпечується

кращою конструктивною інтерпретацією суспільної юридичної практики» [2, с. 52]. Лон Фуллер також вважає, що право найбільш тісно пов'язане з мораллю, а саме з «мораллю боргу», яка, як він зауважує, є його «найближчим родичем» [3, с. 15].

З точки зору теорії юридичного позитивізму проблема меж правового регулювання є проблемою меж втручання держави, її органів та посадових осіб у суспільне життя за допомогою прийняття нормативних правових актів та їх подальшого застосування. Проте правове регулювання трудових відносин на сьогодні не зводиться тільки до державного способу регулювання, оскільки в його арсеналі існують і колективно-договірний і індивідуально-договірний способи регулювання, які ... відображають специфіку трудових відносин на всіх рівнях правового регулювання [4, с. 88–89].

Межі правового регулювання трудових відносин, залежить не тільки від певного типу праворозуміння, а й від конкретного виду правового регулювання, що розглядається в рамках одного типу праворозуміння. Наприклад, якщо в якості різновиду правового регулювання аналізувати централізоване (державне) і локальне (договірне) регулювання, то факторами, що впливають на встановлення меж такого регулювання, будуть як загальні фактори, що є характерні для правового регулювання так і особливі, що обумовлені природою локального правового регулювання. Наглядно це видно коли мова йде про сферу державного і договірної регулювання оплати праці (ст. ст. 8, 14 Закону «Про оплату праці») [5].

Отже межі правового регулювання трудових відносин обумовлені об'єктивними так і суб'єктивними чинниками, що є властивими на даному етапі розвитку держави і суспільства.

Література

1. Alexy R. The Argument from Injustice. A Reply to Legal Positivism / trans. B. Litschewski Paulson and S. L. Paulson. Oxford: Clarendon Press, 2002. Pp. 40–62.

2. Dworkin R.M. Law's Empire. Cambridge, Mass., 1986. P.p 43–72. URL: https://digitalcommons.law.uga.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1135&context=fac_artchop.

3. Fuller L.L. The Morality of Law. New Haven and London: Yale University Press, 1964. Pp. 13–26.

4. Гетьманцева Н.Д. Правове регулювання трудових відносин в сучасних умовах господарювання. дис ... докт. юрид. наук: 12.00.0.: Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Київ, 2016. 481 с.

5. Про оплату праці: Закон України від 20.05.1995 р. № 108/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>.